

Dosarul nr. 3ra-137/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (C. Vîrlan)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Budăi, O. Cojocaru, I. Muruianu)

DECIZIE

06 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele sedinței, judecătorul
Judecătorii

Ion Druță
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de
Isai Chibac împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea
actului administrativ, recunoașterea ilegalității refuzului de a include în stagiul de
cotizare a perioadei de timp lucrate, obligarea emiterii actelor și efectuarea precalculului
privind stabilirea pensiei,

împotriva deciziei din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost admis apelul declarat de Isai Chibac, a fost casată hotărârea din 12 martie 2018 a
Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a fost emisă o noua hotărâre de admitere a
acțiunii,

c o n s t a t ă:

La data de 01 august 2014 Isai Chibac a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale solicitând recunoașterea ca fiind nulă și
anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale privind stabilirea pensiei sale;
obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani de a lua în calculul stagiului de
cotizare al său, perioada de muncă din 03 martie 1971 până la 06 octombrie 1971 și din
10 noiembrie 1971 până la 27 august 1973, confirmată prin carnetul de muncă;
obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani să recalculeze cuantumul
pensiei sale pentru perioada ulterioară intrării în vigoare a Legii nr.156 și cuantumul
pensiei integrale din suma contribuțiilor plătite, precum și încasarea de la Casa
Națională de Asigurări Sociale a cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 24 ianuarie 2014 a atins vârsta de
pensionare și întrunind condițiile art. 41 și 42 din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998

privind pensiile de asigurări sociale de stat, la 20 februarie 2014 a depus cerere și actele necesare la Casa Teritorial de Asigurări Sociale Rîșcani mun. Chișinău pentru stabilirea pensiei pe motiv de vârstă.

A menționat că la cererea sa pentru a verifica corectitudinea calculării cuantumului pensiei, pârâtul prin cererea nr.2629 din 08 mai 2014 a anexat decizia privind stabilirea pensiei, informându-l că pentru perioada anterioară intrării în vigoare a Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, pensia este calculată în sumă de 3672,25 de lei pentru un stagiul de 26,1 ani, iar pentru un stagiul de 14,7 ani în perioada posterioară, adică din 01 ianuarie 1999 până la 31 ianuarie 2014, doar în sumă de 530,14 lei, astfel, din decizia pârâtei rezultă că cuantumul pensiei integrale a lui pentru un stagiul de 40,8 ani de muncă activă este calculat în sumă de 2541,09 lei, iar după indexare la 01 aprilie 2014, pensia constituie 2704,99 de lei. A afirmat că calculul prin care pârâta a stabilit cuantumul pensiei pentru perioada posterioară intrării în vigoare a Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, calculul cuantumului pensiei integrale, precum și decizia privind stabilirea pensiei, sunt eronate și contravin normelor legale.

A explicat că nefiind de acord cu cuantumul pensiei calculate, a contestat următoarele aspecte din actul decizional al pârâtei, și anume: contrar înscrisului din carnetul de muncă de la anexa 2, pârâtul nu a reținut în calculul total al stagiului de cotizare perioada de muncă din 03 martie 1971 până la 06 octombrie 1971 și din 10 octombrie 1971 până la 27 august 1973, adică 2 ani și 4 luni, iar din anul 2005 practică activitatea profesională de avocat și a achitat toate cotele fixe de contribuții individuale de asigurări sociale de stat obligatorii, stabilite prin Legile bugetului asigurărilor sociale.

A susținut că a achitat cotele fixe: pentru anul 2005 a achitat suma de 1374 de lei, pentru anul 2006 a achitat suma de 2013 lei, pentru anul 2007 a achitat suma de 2318 lei, pentru anul 2008 a achitat - 2920 de lei, pentru anul 2009 a achitat - 3708 lei, pentru anul 2010 a achitat - 4044 de lei, pentru anul 2011 a achitat - 4269 de lei, pentru anul 2012 a achitat - 4704 lei, pentru anul 2012 a achitat 4704 - lei, pentru anul 2013 a achitat - 5220 de lei și pentru 1 lună din anul 2014 a achitat 478,50 de lei.

A relevat că toate contribuțiile individuale de asigurări sociale la cote fixe menționate mai sus sunt achitate la fondul social și sunt trecute în baza de date CTAS la evidență personală a sa.

A invocat că pârâtul prin cererea nr. 4405 din 04 iulie 2014 a respins cererea prealabilă privind recalcularea pensiei. A considerat că motivele invocate de pârâtă ca temei pentru a refuza recalcularea pensiei sale, sunt neîntemeiate, deoarece, contravin dispozițiilor Legii nr.156 din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, stagiul cotizat sau perioadele de lucru din 03 martie 1971 până la 06 octombrie 1971 la întreprinderea Silvică din Limbaji, Letuania și din 10 noiembrie 1971 până la 27 august 1973 în bază de contract în colhozul Svitanok, sunt dovedite prin înscrisurile respective din carnetul de muncă prezentat pârâtei în original și xerox.

A explicat că pârâtul a reținut drept bază de calcul a pensiei sale integrale, venitul mediu lunar cu coeficientul maximal 5 pentru perioada anterioară intrării în vigoare a

Legii nr.156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, cu care este de acord și venitul mediu lunar asigurat de 841,49 de lei pe 176 de luni din toată perioada de activitate posterioară intrării în vigoare a legii menționate, inclusiv, 0 venit pentru perioada anilor 2005-2014, taxele fixe sau cotele anuale de plată a contribuțiilor individuale de asigurări sociale au o bază fixă de calcul de 6% în perioada anilor 2009-2014, de 5% în anul 2008, de 4 % în anul 2007, de 3 % în anul 2006 și 1 % în anul 2005.

A indicat reclamantul că reieșind din prevederile art.5 alin.(2) din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2005, baza lunară de calcul a contribuției individuale de asigurări sociale de stat obligatorii nu va depăși plafonul de 3 salarii medii lunare pe economie, prognozat pentru anul 2005 și aprobat de Guvern, salariul mediu lunar prognozat este stabilit de Guvernul Republicii Moldova la următoarele valori: pentru anul 2005 - 1385 de lei, pentru anul 2006 - 1700 de lei, pentru anul 2007 – 2015 de lei, pentru anul 2008 - 2630 de lei, pentru anul 2009 – 3140 de lei, pentru anul 2010 -2950 de lei, pentru anul 2011 - 3300 de lei, pentru anul 2012 - 3550 de lei, pentru anul 2013 - 3850 de lei și 4225 de lei pentru anul 2014.

A susținut că art.12 din Legea nr.156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat prevede că, calcularea drepturilor de pensie minime pentru perioada posterioară intrării în vigoare a Legii, nu se aplică.

A afirmat că referitor la calcularea pensiei avocaților prin prisma minimului garantat în art.3 din Legea bugetului asigurărilor sociale de stat, acestea sunt eronate, ori, Legea nr.156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, este o lege specială, care expres stabilește modul de calcul al pensiei și această lege prevalează asupra legilor privind bugetul asigurărilor sociale de stat, cât și legile anuale a bugetului asigurărilor sociale de stat nu substituie Legea nr.156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat.

A relevat că pentru perioada anilor 2005-2014, pârâtul a luat ca bază de calcul venitul 0, astfel, dânsul nu a determinat, care este venitul mediu lunar asigurat al său din suma contribuțiilor individuale plătite potrivit formulei stabilite în anexa 1 la Legea menționată și nu l-a reținut în calcul, iar modalitatea de calcul a venitului mediu lunar asigurat din contribuțiile plătite pentru stabilirea pensiei potrivit art.8 alin.(2) din Legea nr.156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, este destul de clar și poate fi confundat cu o altă modalitate eronată, doar la o tratare intenționată cu rea-credință.

A invocat că din suma de 1374 de lei, contribuții individuale plătite de dânsul la Fondul Social de pensii în anul 2005, venitul anual asigurat constituie 68000 de lei, sau 5666, 66 de lei lunar, din suma de 2013 lei, contribuții individuale plătite de el pentru anul 2006, venitul anual asigurat constituie 67100 de lei, sau 5591,66 de lei lunar, din suma de 2318 lei, contribuții individuale plătite de el pentru anul 2007, venitul anual asigurat constituie 57950 de lei, sau 4829,16 lei lunar, din suma de 2920 de lei, contribuții individuale plătite de el pentru anul 2008, venitul anual asigurat constituie 58400 de lei, sau 4866,66 de lei lunar, din suma de 3708 lei, contribuții individuale plătite de dânsul pentru anul 2009, venitul anual asigurat constituie 61800 de lei, sau

5150 de lei lunar, din suma de 4044 de lei, contribuții individuale plătite de dînsul pentru anul 2010, venitul anual asigurat constituie 67400 de lei, sau 5616,66 de lei lunar, din suma de 4269 de lei, contribuții individuale plătite de el pentru anul 2011, venitul anual asigurat constituie 71150 de lei, sau 5929,16 lei lunar, din suma de 4704 lei, contribuții individuale plătite de dînsul pentru anul 2012, venitul anual asigurat constituie 78400 de lei, sau 6533,33 de lei lunar, din suma de 5220 de lei, contribuții individuale plătite de el pentru anul 2013, venitul anual asigurat constituie 87000 de lei sau 7250 de lei lunar, pentru o lună din anul 2014 a achitat 478,50 de lei și venitul asigurat constituie 7975 de lei.

A considerat că luând în calcul venitul total asigurat al său pe perioada de cotizare de după aprobarea Legii nr.156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, adică pe 176 de luni, acesta constituie 773277,94 de lei, sau 4393,62 de lei lunar și din aceste sume sau plătit contribuțiile individuale la fondul social.

A indicat că prin calculul manipulat de pârâtă, contrar normelor legale și utilizat cu rea-credință, rezultă că aceasta a diminuat esențial cuantumul pensiei integrale și protecția socială dobândită printr-un stagiu de muncă de peste 43 de de ani, dreptul la pensia câștigată are o valoare economică de interes patrimonial, care cade sub protecția art. 1 din Protocolul 1 a Convenției Europene, iar până în anul 2003 a avut deja stagiul complet de 31,5 ani necesari pentru stabilirea pensiei de vârstă și din calculul pârâtei ar rezulta că perioada de muncă peste stagiul necesar la care beneficiază prin lege de un spor de 2%, l-a dezavantajat considerabil și l-a lipsit de un drept material și protecția socială câștigate prin muncă, sau dacă nu continua să lucreze chiar din anul 1999, sau din anul 2005 până în anul 2014, la atingerea vârstei de pensionare, dobânda o pensie mai mare, ce evident contravine stimulării muncii printr-un spor de 2% pentru fiecare an și o protecție socială mai avantajoasă pentru mai mulți ani lucrați și respectiv, o contribuție mai mare la fondul social.

Pe parcursul judecării cauzei în prima instanță Isai Chibac a depus cerere de modificare a cuantumului cerințelor în acțiune, solicitând recunoașterea ilegală a refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale să includă în stagiul de asigurare realizat al său perioada de muncă cumulativ de 2 ani și 5 luni din 03 martie 1971 până la 06 octombrie 1971 și din 10 noiembrie 1971 până la 27 august 1973 înscrisă în carnetul de muncă, refuzul să includă în venitul asigurat sumele determinate din contribuțiile plătite în perioada anilor 2005-2014, precum și refuzul să recalculeze cuantumul pensiei; recunoașterea nulă și anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sector Rîșcani privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă a sa; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a include în stagiul de muncă realizat de el, 7 luni din perioada de muncă 03 martie 1971 până la 06 octombrie 1971 și 1 an și 10 luni din 10 noiembrie 1971 până la 27 august 1973, înscriși în carnetul de muncă și la cei 40,8 ani stagiul de muncă incluși de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani în calcul potrivit perioadelor din 31 iulie 1969 – 23 februarie 1971, din 27 decembrie 1973 – 10 iulie 1974, din 01 septembrie 1974 – 26 iulie 1979, din 01 noiembrie 1979 – 31 decembrie 2000, din 07 mai 2001 – 30 august 2002, din 02 septembrie 2002 – 31 iulie 2004 și din 01 septembrie 2004 – 24 ianuarie 2014, stagiul realizat la calcularea pensiei să

constituie 43,1 ani; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să includă în venitul asigurat al său următoarele sume: 68000 de lei în anul 2005; 67100 de lei în anul 2006; 57950 de lei în anul 2007; 58400 de lei în anul 2008; 61800 de lei în anul 2009; 67400 de lei în anul 2010; 71150 de lei în anul 2011; 78400 de lei în anul 2012; 87000 de lei în anul 2013 și 7975 de lei pentru o lună în anul 2014, cumulativ 625175 de lei, determinate din sumele contribuțiilor individuale plătite în perioada anilor 2005 - ianuarie 2014 și inclusiv cu suma de 148102,44 de lei conform calculului reținut de CTAS Rîșcani, venitul asigurat al său în perioada ulterioară intrării în vigoare a Legii nr.156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, să fie de 773277,44 de lei pe o perioadă de 176 de luni cu un mediu lunar de 4393,62 de lei; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze și să stabilească cuantumul pensiei pentru limita de vârstă a sa, în perioada anterioară intrării în vigoare a Legii nr.156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, în mărime de 3872,22 de lei; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească cuantumul pensiei pentru limita de vârstă a sa, în perioada ulterioară intrării în vigoare a Legii nr.156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, din venitul asigurat de 773277,44 de lei, în mărime de 2943,73 de lei; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească cuantumul pensiei integrale pentru limita de vârstă a sa, la 24 ianuarie 2014 în mărime de 3555,60 de lei; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să indexeze cuantumul pensiei integrale a sa la 01 aprilie 2014, mărimea acesteia fiind de 3784,94 de lei, precum și la 01 aprilie 2015, mărimea pensiei fiind de 4085,84 de lei; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze cuantumul pensiei pentru limita de vârstă a sa, începând cu 24 ianuarie 2014 și să achite suma de 24576,63 de lei restanță, formată din diferența sumelor achitate și cuantumul pensiei recalculat pentru perioada din 24 ianuarie 2014, inclusiv până în luna noiembrie 2015; încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale suma 2000 de lei în beneficiul său cu titlu de despăgubire pentru timpul de muncă pierdut (f.d.55-56).

Prin hotărârea din 12 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediu Rîșcani acțiunea depusă de Isai Chibac a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La data de 11 aprilie 2018, prin intermediul poștei electronice, Isai Chibac a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Isai Chibac, a fost casată hotărârea din 12 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea depusă de Isai Chibac a fost admisă și a fost anulată, ca fiind ilegală, decizia nr.92/2014/1617 emisă de Casa Națională de Asigurări Sociale privind stabilirea pensiei; a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să includă în stagiul de muncă realizat de Chibac Isai, 7 (șapte) luni din perioada de muncă 03 martie 1971 până la 6 octombrie 1971 și 1 (un) an și 10 (zece) luni din 10 noiembrie 1971 până la 27 august 1973, potrivit înscrisurilor în carnetul de muncă; a fost constatat dreptul lui Chibac Isai la stabilirea cuantumului pensiei la data împlinirii stagiului necesar de cotizare pentru limita de vârstă, care oferă dreptul la o pensie integrală; a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să

recalculeze cuantumul pensiei integrale pentru limita de vârstă a lui Chibac Isai și a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să indexeze cuantumul pensiei pentru limita de vârstă a lui Chibac Isai, începând cu data de 24 ianuarie 2014.

La data de 30 noiembrie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe/ sau restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului a invocat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel la emiterea deciziei nu a dat apreciere cuvenită probelor administrate și greșit a reținut că pârâtul contrar înscrisului din carnetul de muncă, nu a reținut în calculul total al stagiului de cotizare pe perioada de muncă din 03 martie 1971 până la 06 octombrie 1971 și din 11 noiembrie 1971 până la 27 august 1973 și că salariatului -pensionar nu-i pot fi imputate fapte de care acesta, în principiu, nu este responsabil, inclusiv de corectările sau de alte lipsuri din carnetul de muncă, or acest document oficial se completează de angajator și nu de angajat, deoarece actul normativ, Hotărârea Guvernului nr. 417 din 03 mai 2000 indică expres modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare în cazul în care în carnetul de muncă sunt înscrisuri incorecte și imprecise. Respectiv, intimatul fiind interesat ca perioada de referință să-i fie inclusă în stagiul de cotizare, urmează să se conformeze prevederilor Regulamentului menționat și să identifice și să prezinte organului de asigurări sociale documentele confirmative din cele enumerate la pct. 22 al Regulamentului. Astfel, fără nici o justificare instanța de apel a admis pretenția dată.

La fel, instanța de apel a admis o pretenție care a fost formulată în cererea de apel și care nu a fost obiectul examinării în prima instanță. Având în vedere aceste circumstanțe, a considerat că instanța de apel a încălcat prevederile legislației procedurale civile.

A mai indicat că decizia instanței de apel este nemotivată, are un caracter incert și echivoc.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 18 octombrie 2018 și publicată pe site-ul instanței de apel la data de 09 noiembrie 2018.

În circumstanțele date, recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 30 noiembrie 2018, este în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 05 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și

în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din materialele pricinii rezultă că la data de 01 august 2014, cu ulterioare concretizări, Isai Chibac s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva Casei Naționale solicitând recunoașterea ilegală a refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale să includă în stagiul de asigurare realizat al său perioada de muncă cumulativ de 2 ani și 5 luni din 03 martie 1971 până la 06 octombrie 1971 și din 10 noiembrie 1971 până la 27 august 1973 înscrisă în carnetul de muncă, refuzul să includă în venitul asigurat sumele determinate din contribuțiile plătite în perioada anilor 2005-2014, precum și refuzul să recalculeze quantumul pensiei; recunoașterea nulă și anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sector Rîșcani privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă a sa; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a include în stagiul de muncă realizat de el, 7 luni din perioada de muncă 03 martie 1971 până la 06 octombrie 1971 și 1 an și 10 luni din 10 noiembrie 1971 până la 27 august 1973, înscrisi în carnetul de muncă și la cei 40,8 ani stagiul de muncă incluși de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani în calcul potrivit perioadelor din 31 iulie 1969 – 23 februarie 1971, din 27 decembrie 1973 – 10 iulie 1974, din 01 septembrie 1974 – 26 iulie 1979, din 01 noiembrie 1979 – 31 decembrie 2000, din 07 mai 2001 – 30 august 2002, din 02 septembrie 2002 – 31 iulie 2004 și din 01 septembrie 2004 – 24 ianuarie 2014, stagiul realizat la calcularea pensiei să constituie 43,1 ani; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să includă în venitul asigurat al său următoarele sume: 68000 de lei în anul 2005; 67100 de lei în anul 2006; 57950 de lei în anul 2007; 58400 de lei în anul 2008; 61800 de lei în anul 2009; 67400 de lei în anul 2010; 71150 de lei în anul 2011; 78400 de lei în anul 2012; 87000 de lei în anul 2013 și 7975 de lei pentru o lună în anul 2014, cumulativ 625175 de lei, determinate din sumele contribuțiilor individuale plătite în perioada anilor 2005 - ianuarie 2014 și inclusiv cu suma de 148102,44 de lei conform

calculului reținut de CTAS Rîșcani, venitul asigurat al său în perioada ulterioară intrării în vigoare a Legii nr.156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, să fie de 773277,44 de lei pe o perioadă de 176 de luni cu un mediu lunar de 4393,62 de lei; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze și să stabilească cuantumul pensiei pentru limita de vârstă a sa, în perioada anterioară intrării în vigoare a Legii nr.156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, în mărime de 3872,22 de lei; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească cuantumul pensiei pentru limita de vârstă a sa, în perioada ulterioară intrării în vigoare a Legii nr.156-XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat, din venitul asigurat de 773277, 44 de lei, în mărime de 2943,73 de lei; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească cuantumul pensiei integrale pentru limita de vârstă a sa, la 24 ianuarie 2014 în mărime de 3555,60 de lei; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să indexeze cuantumul pensiei integrale a sa la 01 aprilie 2014, mărimea acesteia fiind de 3784,94 de lei, precum și la 01 aprilie 2015, mărimea pensiei fiind de 4085,84 de lei; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze cuantumul pensiei pentru limita de vârstă a sa, începând cu 24 ianuarie 2014 și să achite suma de 24576,63 de lei restanță, formată din diferența sumelor achitate și cuantumul pensiei recalculate pentru perioada din 24 ianuarie 2014, inclusiv până în luna noiembrie 2015; încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale suma 2000 de lei în beneficiul său cu titlu de despăgubire pentru timpul de muncă pierdut.

Prin hotărârea din 12 martie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani acțiunea depusă de Isai Chibac a fost respinsă integral.

Prin decizia din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Isai Chibac, a fost casată hotărârea din 12 martie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani cu emiterea unei noi hotărâri prin care a fost admisă integral acțiunea cu anularea deciziei nr.92/2014/1617 emisă de Casa Națională de Asigurări Sociale privind stabilirea pensiei; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să includă în stagiul de muncă realizat de Chibac Isai, 7 (șapte) luni din perioada de muncă 03 martie 1971 până la 6 octombrie 1971 și 1 (un) an și 10 (zece) luni din 10 noiembrie 1971 până la 27 august 1973, potrivit înscrisurilor în carnetul de muncă; constatarea dreptului lui Chibac Isai la stabilirea cuantumului pensiei la data împlinirii stagiului necesar de cotizare pentru limita de vârstă, care oferă dreptul la o pensie integrală; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze cuantumul pensiei integrale pentru limita de vârstă a lui Chibac Isai și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să indexeze cuantumul pensiei pentru limita de vârstă a lui Chibac Isai, începând cu data de 24 ianuarie 2014.

La caz se reține că Casa Națională de Asigurări Sociale, declarând recurs, a invocat că instanța de apel a examinat o pretenție a intimatului formulată în cererea de apel, care reprezintă în sine o pretenție nouă și care nu a fost obiectul examinării în prima instanță. Totodată recurentul a invocat nemotivarea deciziei instanței de apel.

Obiecțiile recurentului menționate supra impune instanța de recurs verificarea corectitudinii judecării prezentei cauze, în ordine de apel, în raport cu garanțiile unui proces echitabil prevăzute la art.20 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art.6

§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Codul de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească, pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 239 Codul de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

În conformitate cu dispozițiile art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

În conformitate cu art. 372 alin. (3) Codul de procedură civilă, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții. Se pot cere însă dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri apărute după emiterea hotărîrii în primă instanță, se poate solicita o compensație legală.

În conformitate cu art. 373 alin. (1)-(3), (5) Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reiterează că, Isai Chibac, contrar prevederilor art. 372 alin. (3) Codul de procedură civilă, a solicitat în instanța de apel admiterea acțiunii dar indicând mai puține cerințe decât cele solicitate în acțiune, precum și a solicitat constatarea dreptului său la stabilirea quantumului pensiei la data împlinirii stagiului necesar de cotizare pentru limita de vârstă, care oferă dreptul la o pensie integrală, pretenție care nu a constituit obiect de studiu și în prima instanță.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel adoptând soluția pe caz, expunându-se asupra temeiniciei acțiunii, contrar normei de drept procesuale enunțate supra s-a pronunțat asupra unor cerințe noi înaintate de apelantul/reclamant în cererea de apel.

La caz, instanța de recurs menționează că, din materialele dosarului precum și din decizia contestată rezultă că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor cerințelor

invocate de intimatul/reclamant în cererea de modificare și majorare a pretențiilor, or s-a limitat doar la cerințele apelantului invocate în cererea de apel (f.d. 55-56, 148-150).

De altfel, din cuprinsul deciziei contestate rezultă că Isai Chibac a depus cerere de modificare și majorare a pretențiilor, însă în partea motivată a deciziei contestate, aceste cerințe nu au fost indicate și nici nu este reflectat în motivare și dispozitivul deciziei niciun răspuns clar în privința admiterii sau respingerii acestora (f.d. 172-193).

Mai mult, instanța de recurs stabilește că instanța de apel a omis să răspundă la aceste solicitări invocate într-un mod clar și precis în cererea de concretizare a acțiunii, deși în conformitate cu art.373 alin. (3) și (5) Codul de procedură civilă, ultima era obligată să depună diligență maximă în acest sens.

Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

CEDO reiterează că, deși articolul 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61.). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).

În consecință, Colegiul reiterează că concluzia instanței de judecată trebuie să fie certă pentru ca justițiabilul să cunoască pentru care motiv i s-a admis sau respins pretenția dată.

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei

hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrative lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, în prezența acestei erori este imposibil de stabilit opinia instanței de apel în privința litigiului supus judecării.

În contextul dat, instanța de recurs reține că, cele descrise cert indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral decizia din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Isai Chibac împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, recunoașterea ilegalității refuzului de a include în stagiul de cotizare a perioadei de timp lucrate, obligarea emiterii actelor și efectuarea precalculului privind stabilirea pensiei, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ion Druță

Judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru